

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJIH DOGAĐAJA U SVETU NAFTI I GASA

9. avgust 2013.

PET „BIG OIL“ IZ EVROPE ZABELEŽILI PAD ZARADE U 2. KVARTALU [\(OVDE\)](#)

PROLEĆNO SANKKANJE

[TOTAL U LONDON](#)
[LUKOIL U DUBAI](#)

[GAZPROM NJEFT: VEĆI PROFIT OD ROSNJEFTA](#)

[SAD OTVORILE ARKTIK SHELL-U](#)

[GUNVOROVA INOVACIJA: FAKTORING](#)

Енергија живота
NIS

[MEDVEDEV: MI KRIVI ŠTO NEMA KONKURENCIJE?!](#)

[EU: SOCARU MAJKA GAZPROMU MAČEHA](#)

[ZAGREB VS MOL: DOGOVOR ILI RAZVOD](#)

Informacije objavljene u ovom Pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave

Autor: Dušan Daković

NAFTA

NJUJORK – “Big 5” evropskih naftnih kompanija (BP, Shell, Total, Eni Statoil) ostvarili su u drugom kvartalu ukupnu neto dobit od 13,9 milijardi dolara, osetno ispod 18,2 mlrd.\$ koje su na početku tromesečja prognozirali analitičari, objavio je Morgan Stanley. Banka kao ključne utroke slabih rezultata navodi 1) visok nivo troškova održavanja polja u oblastima visoke marže, 2) poremećaje na poslovima u Nigeriji i Libiji, 3) negativan FX efekat i 4) loš downstream ambijent. Osim FX efekata, većina kompanija navodi da će ostali faktori ostati na snazi i u 3. kvartalu 2013. Banka navodi da su operativni novčani tokovi evropskih naftnih kolosa iznosili 24 milijarde dolara u drugom kvartalu, nedovoljno da pokriju kapitalna ulaganja od 31 mlrd.\$ u tom tromesečju i dividende od 8,5 mlrd.\$ po kvartalu.

PARIZ – Total planira da prebaci svoje korporativno finansijsko odeljenje u London, kako bi ga približio naftnom trgovačkom i finansijskom središtu Evrope, potvrđeno je 5. avgusta agenciji **Reuters** iz francuske naftne kompanije. Portparol kompanije rekao da se radi o do 70 ljudi, od ukupno 100.000 zaposlenih naftne grupacije. Reuters najavljuje moguću negativnu reakciju iz vlade u Parizu, koja planira povećanje oporezivanja bogataša. Predstavnik kompanije rekao je da bi šef finansijskog sektora Patrick de La Chevardiere ostao u centrali u Parizu. „Total plaća i nastaviće da plaća poreze u Francuskoj“, rekao je portparol i dodao da je grupacija po toj osnovi uplatila u državnu kasu prošle godine 1,2 milijarde evra.

MOSKVA – Lukoil je najavio premeštanje sedišta sektora za poslove u inostranstvu iz Moskve u Dubai. Premeštanje oko 400 zaposlenih u Lukoil Overseas u Dubai kompanija objašnjava potrebom da ovaj sektor bude bliže najvećem Lukoilovom projektu u inostranstvu, iračkom mamutskom naftnom polju Zapadna Kurna 2. Portparol kompanije u Moskvi rekao je da, Lukoil već ima oko 700 radnika u Dubaiju, od

kojih mnogi rade na iračkom projektu. **The National**

MOSKVA – Gasprom njeft ostvario je u drugom kvartalu ove godine neto profit od 38,1 milijardu rubalja (1,2 milijarde dolara), pretekavši u tom segmentu državnog kolosa i najvećeg svetskog proizvođača nafte, Rosnjeft. Skok profita od 26% na godišnjem nivou premašio je očekivanja analitičara, što je rezultat manjih gubitaka na kursnim razlikama. Forex gubici kompanije u drugom tromesečju iznosili su 1,3 mlrd.RUB, prema gubitku od 5,2 mlrd.RUB iz istog perioda 2012. Uprkos tome, neto profit u prvoj polovini godine je umanjen za 1,4% na godišnjem nivou, na 77,62 mlrd.RUB (2,35 mlrd.\$), uprkos rastu proizvodnje, što je posledica nepovoljnih kursnih odnosa u tom periodu. Ukupni prihodi uvećani su 1,8%, na 590 mlrd.RUB (17,94 mlrd.\$), dok je ukupna proizvodnja porasla 3,6% na 225 miliona barela ekvivalenta nafte. Rosnjeft je, istovremeno, prijavio neto dobit od 35 milijardi rubalja (1,07 mlrd.\$) u drugom kvartalu, na trećinu od 102 milijarde rubalja koje je kompanija ostvarila u prva tri meseca ove godine. Pad je posledica gubitaka na kursnim razlikama, odnosno slabljenja rublje, a delom i pada cena nafte od 6% na godišnjem nivou, kao i visokih izvoznih carina. *Upstream, Reuters.*

MOSKVA – Rosnjeftova kapitalna ulaganja (capex) mogla bi ove godine dostići 700 milijardi rubalja (21 mlrd.\$), prvenstveno u svetu kupovine kompanije TNK-BP, pokazuje finansijski izveštaj kompanije. Prema IFRS izveštaju, capex je u prvoj polovini godine iznosio 248 mlrd.RUB, dok planirana ulaganja za drugu polovinu 2013. iznose 450 mlrd.RUB. Od toga lavovski deo otpada na kupovinu rusko-britanske firme. **Interfax**

IRKUCK/MOSKVA – Ruski Transnjeft planira da uveća za 80 odsto godišnji kapacitet transporta nafte pravcem Istočni Sibir – Pacifički Okeran (ESPO), odnosno na 67 miliona tona od 2018. godine. Savetnik čelnika Transnjefta, Igor Djomin rekao je agenciji **Prime news** da se u okviru toga gradi sedam pumpnih stanica.

RIM – Italijanski Eni saopštio je da očekuje da podkaspjsko polje Kašagan u Kazahstanu počne proizvodnju do kraja septembra tempom od 75.000 barela nafte na dan. (bd) Claudio Descalzi, šef E&P sektora kompanije, rekao je 1. avgusta da bi proizvodnja trebalo da dostigne 180.000 bd u prvoj polovini 2014. i ode na 370.000 bd do 2015. **Dow Jones**

ANCHORAGE (ALJASKA) – Američki federalni sud ocenio je bezbednim plan kompanije Shell za odgovor na eventualno izlivanje nafte iz svog projekta bušenja na Aljaski, čime je dato zeleno svetlo za početak istraživanja u podmorju mora Beaufort i Chukchi i ujedno odbačene pritužbe ekoloških organizacija. Sudija Okružnog suda SAD za Aljasku, Ralph Beislina presudio ue 5. avgusta da plan anglo-holandskog kolosa garantuje odgovor na

eventualno sličaj izlivanja nafte, uprkos tvrdnjama ekoloških organizacija, poput Greenpeace-a, da bi takva nesreća uništila biljni i životinjski svet u vodama Arktika, jer bi čišćenje bilo bezmalo neizvodljivo. Shell je u februaru morao da obustavi projekat, čekajući odgovor suda na pritužbe zaštitnika prirode. *upstream*

ŽENEVA – Globalni trgovac naftom, Gunvor, sklopio je posao sa kompanijom GE Capital o prodaji svojih potraživanja u vrednosti 225 miliona evra, kojim očekuje da proširi poslove svoje rafinerije u Nemačkoj. Ugovorom je naime predviđeno da Gunvor prilikom prodaje derivata iz svoje rafinerije, preproda fakturu GE-u u zamenu za direktnu isplatu gotovine. Mada je ovaj postupak faktoringa – odnosno zamene za gotovinu - uobičajen u bankarstvu, malo je poznat u trgovini robama, navodi *Bloomberg*

LONDON – Švajcarska energetska trgovačka grupacija Vitol kompletirala je 30. jula kupovinu kombinovane britanske elektrane Immingham od američke downstream naftne kompanije Phillips 66. Vitol je ovu, jednu od najvećih TE-TO elektrana u Evropi (1.200MW), kupio u okviru ranije dogovorenog posla preuzimanja kompletnog elektroenergetskog portfolija od Phillipsa. Elektrana podmiruje potrebe Phillipsove rafinerije nafte Humber, obezbeđuje paru za rafineriju Lindsey i snabdeva električnom energijom britansko tržište. Vitol je vodeći nezavisni trgovac energijom na svetu, pri čemu mu je sirova nafta najveća stavka u portfoliju, sa prometom od preko pet miliona barela nafte i derivata dnevno u 2012. godini. *upstream*

RIJAD – Saudijski princ Alvalid bin Talal upozorio je, jednim atipičnim gestom za ovu konzervativnu monarhiju - “otvorenim pismom” ministru nafte Aliju al Naimiju, na rastuću ranjivost privrede te zemlje, pod pretnjom nagoveštenog skoka izvoza američke škriljne nafte. Nećak kralja Abdulaha upozorava da je 92% saudijskog budžeta u 2013. oslonjeno na prihode od nafte, pa *Wall Street Journal*, tumači pismo princa kao reakciju na nedavnu izjavu Al Naimija da Saaudijska Arabija nema zašto da strahuje od eksplozivne proizvodnje američke škriljne nafte.

BEČ - OPEC je prošle godine zebeležio rekordan prihod od izvoza nafte ukupne vrednosti 1.260 milijardi dolara, što je 10% više nego u 2011. Visok rast prihoda je rezultat rekordne prosečne cene severonomorskog brenta, od 111,70 dolara za barel.

MOSKVA – Predsednik Odbora direktora Gasproma Viktor Zubkov (71) kupio je prvi put akcije ruskog gasnog kolosa, u ukupnoj vrednosti od 29,7 miliona rubalja (905.000\$), saopšteno je 31. jula

iz kompanije. Zubkov, koji je bio na čelu ruske vlade u periodu 2007-08 i bio vicepremijer od 2008. do 2012, kupio je 24. jula 0,000987% akcija Gasproma, po jediničnoj ceni od 127 RUB (3,9\$). *RIA Novosti*

BUKUREŠT – Druga po snazi rumunska naftno-gasna kompanija Rompetrol saopštila je 1. avgusta da je njena naftna servisna podfirma Rominserv potpisala 827 miliona evra vredan posao dizajna i snabdevanja opremom projekta dogradnje rafinerije Pavlodar u Kazahstanu, u vlasništvu tamošnjeg KazMunaiGasa, koji je vlasnik Rompetrola. Modernizacija rafinerije uvećaće njen kapacitet prerade nafte sa pet, na sedam miliona tona godišnje, saopštio je Rompetrol. Rumunska grupacija je registrovana u Holandiji, ali je njen ključni posao rumunska rafinerija Petromidia, kojom rukovodi lokalna kompanija Rompetrol Rafinare. *SeeNews*

PRIRODNI GAS

MOSKVA – Pokušaji Evropske komisije da ograniči Gaspromu mogućnosti isporuke gasa

potrošačima neće povećati, već bi mogli smanjiti konkurenciju na tržištu EU, rekao je potpredsednik ruske kompanije Aleksandar Medvedev. On je u intervjuu za **RT kanal**, rekao da je činjenica da na tržištu snabdevanja gasom postoji ograničeni broj proizvođača, pa je nemoguće veštački stvoriti konkurenciju. Medvedev je izrazio uverenje da će Gasprom uvećati svoj udeo na evropskom tržištu sa sadašnjih 26%, na 30% i više, što je činjenično stanje koje

proizilazi iz postojećih dugoročnih ugovora sa evropskim kupcima. Ukupne ugovorena količine gasa sa važenjem iza 2030-2035, uz klauzulu preuzmi-ili-plati, premašuju četiri biliona kubnih metara, naveo je čelnik Gazprom Export-a. On je rekao da će proizvodnja gasa iz škriljaca u Rusiji biti na dnevnom redu verovatno u idućem stoleću, jer za sada zemlja ima dovoljno tradicionalnih rezervi i novih polja, uključujući i region Arktika. Medvedev je takođe savetovao Evropi da „ozbiljno razmisli o povećanju udela prirodnog gasa u energetsom miksu, umesto što baca milijarde i milijarde evra subvencija u obnovljive izvore energije“.

VAŠINGTON – TV mreža **France 24** prenosi komentar o ulozi Transjadranskog gasovoda za Evropu u kome se ukazuje na različite aršine koje Evropska unija primenjuje za ruski Gasprom i azerbejdžanski SOCAR, kada su u pitanju poštovanja odredbi Trećeg energetskeg paketa. Naime, tom direktivom se između ostalog teži sprečavanju snabdevača prirodnim gasom da bude istovremeno i vlasnik transportnog sistema, odnosno gasovoda, što je odomaćeno i pod imenom „klauzula Gasprom“, imajući u vidu njen očigledan cilj. U članku se međutim ukazuje da je uoči finalne odluke da se TAP-u dodeli posao transporta gasa iz polja Šah Deniz, azerbejdžanskoj kompaniji SOCAR odobrena, bez bilo kakve primedbe, kupovina grčke gasne transportne kompanije DESFA. „Čini se da u vremenima finansijskih previranja, kritična infrastruktura ipak može biti prodana stranom snabdevaču, dok god on nije ruski“, zaključuje komentar.

TAP
Trans Adriatic Pipeline

BAKU – Konzorcijum projekta Šah Deniz finalizovaće u septembru ugovore o prodaji gasa iz tog azerbejdžanskog polja sa evropskim kupcima, saopštila je kompanija BP. Prodajni uslovi su već dogovoreni sa jednim brojem kupaca u Italiji, Grčkoj i Bugarskoj, saopšteno je iz BP kancelarije u Bakuu. **Bloomberg**

ATINA – SOCAR će morati da sačeka najmanje još četiri meseca pre nego što dobije zeleno svetlo od Evropske komisije za kupovinu grčke gasne transportne kompanije DESFA, piše 5. avgusta **Natural Gas Europe** (NGE). Ovaj dnevnik ukazuje da je azerbejdžanska državna kompanija, prva firma van Evropske unije, koja je ugovorila preuzimanje jednog EU mrežnog prenosnog operatera poput grčke državne kompanije, pa će morati da sačeka odobrenja Generalne direkcije za konkurenciju i evropskog energetskeg regulatora. SOCAR je inače obavestio Brisel da neće koristiti operatera DESFA za snabdevača grčkog tržišta azerbejdžanskim gasom, što je uloga koju trenutno obavlja grčka državna gasna kompanija DEPA, od čije kupovine je nedavno odustao ruski Gasprom. NGE piše da je cilj SOCARA da iskoristi transportne i skladišne kapacitete Desfe za potrebe dopremanja svog gasa gasovodom TAP na tržište EU.

MOSKVA - Gasprom je uvećao izvoz prirodnog gasa na evropsko (i tursko) tržište u julu bezmalo za trećinu na godišnjem nivou“, (na 14,04 milijarde m³), uprkos tome što se Evropa bori da smanji zavisnost od vodećeg ruskog proizvođača gasa, piše 2. avgusta **Reuters**. Kompanija navodi da je dnevno u Evropu izvozila 470 miliona kubika gasa u julu, što je najviše u poslednjih pet godina i dodaje da je u prvoj polovini godine uvećala izvoz na to tržište za 10%. Moskva će ostati primarni evropski snabdevač energijom za mnogo godina, a moguće i decenija, jer EU do sada nije uspela da bitnije zameni uvoz ruskog gasa i nafte. Reuters je na osnovu sopstvenog istraživanja utvrdio da će Gasprom 2023. godine po svojoj prilici biti dominantan snabdevač Evrope, obzirom da uvećava proizvodnju, dok ona u EU i Norveškoj opada.

BAAR (Švajcarska) – Partneri u azerbejdžanskom gasnom projektu Šah Deniz 2 iskoristili su pravo kupovine 50-procentnog udela u Trans-jadranskom gasovodu (BP i Socar po 20% i Total 10%). Istovremeno je švajcarska gasovodna kompanija Fluxys uvećala svoj udeo na 16%, dok ostatak dele Statoil (20%), E.ON (9%) i Axpo (5%), saopšteno je 30. jula iz konzorcijuma projekta TAP.

Generalni direktor TAP-a Kjetil Tunngland je naglasio da će novi partneri „dodatno ojačati integraciju celokupnog lanca vrednosti Južnog gasnog koridora“ i dodao da projekat ostaje otvoren za buduće strateške partnere. trans-adriatic-pipeline.com

MADRID – Španska naftna grupacija Repsol razmatra prodaju svog, šest milijardi dolara vrednog udela u tamošnjoj gasnoj kompaniji Gas Natural Fenosa. Finansijski direktor kompanije Miguel Martinez rekao je da će taj 30-procentni udeo izgubiti na značaju kada Repsol zaokruži ranije dogovoreni posao prodaje većeg dela svog LNG poslovnog segmenta (na Trinidad i Tobagu, u Peruu i Kanadi) kompaniji Royal Dutch Shell. **Reuters** prenosi ocene eksperata da je u LNG segmentu u svetu bitna veličina poslova i tankerske flote koju jedan igrač

posедуje, da bi ostvario veću sinergiju sa svojim ključnim naftnim portfoliom.

MOSKVA – Latinska Amerika postaje novi prioritet Gasproma, piše 5. avgusta moskovski **Kommersant**, navodeći da ruski gasni kolos pregovara sa Wintershall-om o kupovini poslova nemačke kompanije u Argentini. U zamenu, Wintershall-u bi bila ponuđena kupovina 25-procentnog udela u dva bloka gasnog polja Urengo. Nemačka kompanija ima udele u 15 naftnih i gasnih polja u Argentini, kombinovane proizvodnje 27 miliona ekvivalentnih barela godišnje. Prošle nedelje Gasprom je u Boliviji potpisao 40-godišnji ugovor o učešću u istraživanju i razvoju jednog tamošnjeg gasnog polja potencijalnog kapaciteta 300 milijardi kubika. Gasprom takođe traga za novim razvojem projektima u Venecueli i Peruu, piše list i dodaje da je strategija ruske kompanije da prodaje lokalno proizveden gas i snabdeva to tržište LNG-om iz Rusije.

У СЛУЖБИ ВАШЕГ ПОСЛОВАЊА

Привредна комора Србије је независна, савремена и одговорна небуджетска институција, национална асоцијација свих српских привредника, која своју традицију, искуство, знање и стручност ставља у службу најбољег интереса својих чланица и српске привреде.

Нашим члановима смо подршка у свакодневном пословању уз услуге пословног информисања и саветовања, едукације и стручног усавршавања и заштите интереса пред државним органима и институцијама.

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pks.rs

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ

ZAGREB – Vlada Hrvatske odredila je novi tim za pregovore sa mađarskim MOL-om o

definisaju novog načina upravljanja naftnom kompanijom INA. Na čelu tima je ministar privrede Ivan Vrdoljak (foto), a član tima biće Mladen Pejnović, direktor Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom, odlučeno je na sednici Vlade, 1. avgusta. Vrdoljak ističe da treba raspraviti pitanja kao što su korporativno upravljanje, kontrola troškova, prerada, veleprodaja i maloprodaja naftnih

derivata i gasno poslovanje. U okviru za pregovore takođe se navodi da je u pripremi pregovora potrebno definisati strateški značaj Ine za Hrvatsku, precizno utvrditi ugovorne uslove pod kojima je MOL stekao vladajući položaj u Ini i detaljno oceniti izvršenje ugovornih obveza i prihvaćenih poslovnih ciljeva od strane MOL-a. Vlada posebno zamera mađarskom partneru što „modernizacija rafinerije Sisak nije ni započela, dok je završena tek prva faza modernizacije rafinerije Rijeka“. U pregovaračkoj platformi se konstatuje i da je ukupna proizvodnja nafte i gasa u Hrvatskoj u stalnom padu, upozorava se i na pad prerade u rafinerijama Ine, na pad investicija, itd. Posebno se zabrinjavajućim ocenjuju lanjski rezultati poslovanja u odnosu na 2011. uz podatke o 62 odsto manjoj ukupnoj dobiti, 17 posto nižoj realizaciji kapitalnih investicija, 35 posto nižoj proizvodnji nafte i gasa, 30 odsto većem uvozu sirovina/naftnih derivata, 29 odsto većem uvozu prirodnog gasa, itd.

Hina

BEČ - MOL će učiniti još jedan pokušaj da potstakne hrvatsku stranu na saradnju oko Ine, a ako ne uspe, MOL će morati da proda svoj udeo u hrvatskoj naftnoj kompaniji, makar i Rusima, rekao je za austrijsku novinsku agenciju APA-u jedan neimovani visoki menadžer mađarske naftne grupacije. "Međutim, ni preuzimanje većinskog udela u Ini nije isključeno, rekao je on. Taj sagovornik je, kao primer neslaganja naveo rafineriju Sisak, koju MOL smatra za 'ekonomsku i ekološku katastrofu'. *Lider/Hina*

BUDIMPEŠTA - Novi čelnik sektora za istraživanje i proizvodnju (E&P) u mađarskom MOL-u, Alexander Dodds najavio je kao prioritet u poslu godišnje investicije od 1-1,1 milijardu dolara u upstream poslove. Duskorašnji menadžer u rusko-britanskoj kompaniji TNK-BP i dugogodišnji rukovodilac u ExxonMobil-u smatra za MOL potencijalno najzanimljivijim tržišta Rusije, Severnog mora, Emirata i nekih zemalja Afrike. Izvršni potpredsednik MOL-a za E&P poslove da je glavni izazov kompanije na tržištima Mađarske i Hrvatske da zaustavi trend smanjenja proizvodnje zbog istrošenosti polja, odnosno održi nivo proizvodnje koji daje potrebnu stopu povrata uloženog kapitala. On je u intervjuu za portal *Portfolio.hu*, rekao da smatra da će to tržište ostati dominantan deo upstream strategije u narednih pet do 10 godina.

RIM - Komisija za zaštitu okoline Gornjeg doma italijanskog parlamenta usvojila je zaključak kojim se traži ukidanje dela zakona iz avgusta 2012., kojim se dopuštaju eksploataciona naftna bušenja u Jadranu, na više od 12 milja od obale. Potpredsednik spomenute Komisije Aldo Di Biagio, rekao je za *Večernji list* da bi Hrvatska i Italija trebalo bi međusobno, „pa i u sedištu EU“ da usaglase zakone po pitanju eksploatacije nafte u Jadranu. Ukidanje spornog zakona moglo bi imati značajne posledice i po Hrvatsku ukoliko italijanska vlada zatraži i da Hrvatska uvede sličnu zabranu. Doduše, EU nema formalnih mehanizama da takve zabrane nametne članicama, ali Italija kroz procene prekograničnog uticaja na prirodnu okolinu može znatno usporiti proceduru, konstatuje Večernjak.

BOSANSKI BROD - Rafinerija nafte u Bosanskom Brodu u prvom polugodištu 2013. zabeležila je neto gubitak od 24,5 miliona KM, nakon što je u istom razdoblju prošle godine gubitak iznosio 9 miliona KM, pokazuje nekonsolidovani finansijski izveštaj kompanije. U 2012. godini kompanija je imala gubitak od 51,7 miliona KM. *SEEbiz*